

November 03. Hubert

Lüttichi Szent Hubert (†Tervueren, Németalföld, 727. máj. 30.): püspök Szent Lambert püspök. tanítványa és utóda a maastrichti püspökségben. Egyházmegyéje területén az utolsó pogányokat is megtérítette. Élete utolsó hónapjaiban egy horgászaton megsebesült, betegen még elindult egy templomsztelésre, de útközben meghalt. Testét a liége-i Szt Péter-templomban temették el. 743: fölnyitott sírjában épen találták testét. 825: ereklyéit átvitték az andoge-i (Ardennek) apátságba, melyet hamarosan róla neveztek el. Hubert püspök tisztelete főleg Lotharingiában, a Rajnavidéken és Belgiumban virágzik, de hazánkban is több történelmi szakaszban felbukkan.

Hubert a legenda szerint hercegi család elkényeztetett sarjadéka volt, aki teljesen a világi örömeknek élt. Egyszer nagypénteken is kiment vadászni: hirtelen egy szarvas tűnt föl előtte, amely agancsai között keresztet viselt. A látomás annyira megrendítette, hogy életét megváltoztatta. Annyi kétségtelen, hogy Lüttich első püspöke volt. Szentelését – ismét a legenda szerint – maga a pápa végezte. Amikor a püspöki öltözetet átadta neki, a stóla hiányzott. Erre egy menyeyi angyal jelent meg, és stólát nyújtott át neki, amelyet ereklye gyanánt őriznek, és máig azokra teszik, akiket veszett kutya harapott meg.

Nevenapján nyugaton kenyeret is szentelnek, amelyet ebmarásról, veszettségről tartanak fogatosnak. Ünnepeén máig nagy vadászatokat rendeznek a nyugati országokban a tiszteletére.

Hazai kultuszáról keveset tudunk. A középkorban Hubert tiszteletére szentelték Garáb premontrei prépostságát. Ma már aligha lehet megállapítani, hogy a titulus a rend francia kapcsolatait tükrözi-e, vagy pedig – tekintve a hegyes-erdős környezetet – a vadászok, erdőjárók hazánkban is patrónusként tisztelték. Nem lehetetlen, hogy Hubert védőszentként való kiválasztásában még az Árpádok csodaszarvas-hagyománya is közrejátszott. A hajdani Felvidék templomaiban egykorú, tehát középkori ábrázolásaival is találkozunk. Ludrófalva (Ludrová) Mária koronázását ábrázoló szárnyas-oltárán (1510) több szent társaságában György mellett Hubert is ott hódol.

Ezután csak a XVIII. században bukkan föl a szent tisztelete hazánkban. Így az 1728. évben Szent Hubert napján Temesvárott nagy vadászatra gyűlt össze a temesi bánság előkelő társadalma. Mercy gróf volt a házigazda, aki föl kérte a jezsuiták házfőnökét, hogy a vadászok miséjét az ő palotájában végezze el. Mise alatt a páter három zsömlét is szentelt, amelyből

indulás előtt minden vadász egy-egy szeletkét evett. Nyilvánvaló, hogy ezt a kultuszt Temesvár rajnavidéki német és francia bevándorlói, katonatisztjei hozták magukkal.

Egy pesti asszonyt 1787-ben veszett kutya harapott meg. Egy vadászember azt tanácsolta neki, hogy Hubertus-cédulákat nyeljen. Ez azonban már nem segített rajta, a betegségbe hamarosan belepusztult.

A szent délvidéki barokk tiszteletének bizonyossága még Szenthubert torontáli falu is, amelyet elzászi és lotharingiai franciák alapítottak (1770), és templomukat (1791), új lakóhelyüket régi szülőföldjük kedvelt szentjéről nevezték el. Sajnos, nincs adatunk arra, hogy népi kultusza itt milyen hagyományokban nyilvánult meg.

Nyilván az udvari jámborság bánáti sarjadéka Orczyfalva (Kokoda) német falu Hubertus-titulusa is. A templomot a magyar királyi kamara emeltette (1809).

Érthető, hogy éppen a szenvedélyesen vadászó arisztokraták régi hazánkban is számontartották Hubert püspököt. Egykori főúri erdőségekben fölbukkan a kápolnája, így Konyha (Kuzhyna, Pálfyak), Nagylévárd (Velké Leváry, Wenckheim-család), Ugod (Eszterházyak), Csobánka határában. Üröm templomában szobrát (1765) láthatjuk. Csákvár (Eszterházyak) népe az Euszták-kápolnánál, de Hubert napján gyülekezett össze, ahol nagy vadászati és céllövészeti versengés, majd pedig multság volt. Az uraság most jutalmazta meg legjobb vadászait, erdőőreit, és itt hozta nyilvánosságra azoknak nevét is, akiket előléptetett.

Hubert tiszteletének csökevényeit mutatja, hogy – nyilván bécsi Habsburg-hagyományok alapján – hazánk több városában a század elején Hubertus-vadásztársaság működött, a hadsereg lovastisztjei pedig ezen a napon Hubertus-lovaglást rendeztek.

Öreg szegedi polgári vadászok úgy tartották, hogy annak a vadásznak nem lesz szerencséje, aki ezen a szent napon otthon ül, Hubert tisztességére ki kell mennie vadászni. Napjainkban számos más vidéken élő vadász is így tarja.

A vadászok, lövész céhek, erdészek, kohászok, csengettyűkészítők, mészárosok, szűcsök és

tímárok védőszentje, a kutyákat veszettség ellen védő szent. Kutyaharapás, kígyómarás ellen kéri oltalmát.

Ezen a napon veszi egyébként kezdetét a vadászatban a hajtásszezon.

Irodalom:

[Benedek Csaba: Szent Hubertus. In: NNEPI KALENDARIUM II. Szent István Történelme, Budapest, 1977. 441-442.](#)

[Magyar Katolikus Lexikon: Hubert](#)

[Vadászati Kulturális Egyesület: Szent Hubertus napja](#)